

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism; CBT) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกระจายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ให้ไปสู่การพัฒนาชุมชนสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยได้ทำการศึกษาจากกรณีตัวอย่าง CBT 2 กรณี ได้แก่ มูลนิธิเครือข่ายอันดามันเหนือ จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ และสุราษฎร์ธานี และ Thai LocalistA จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียรอบด้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า CBT มีส่วนสำคัญอย่างมาก โดยมีความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชน และสร้างความตระหนักในด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม แม้ชุมชนจะมีความตระหนัก แต่ยังมีจุดอ่อนในการดำเนินการให้ไปถึงเป้าหมายของการฟื้นฟูและอนุรักษ์ให้เป็นที่น่าพอใจของชุมชนเอง โดยชุมชนที่ศึกษามีความเปราะบางของอัตลักษณ์ดังกล่าว และมีความเสี่ยงที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็ว จนก่อให้เกิดการสูญเสียอัตลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว งานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์รูปแบบของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการและเครือข่ายมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ทั้งกลุ่มเป้าหมายและลูกค้า จึงควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์องค์กรอย่างเป็นระบบ เช่น การใช้เครื่องมือ Social Business Model Canvas และควรเน้นพัฒนาความเป็นมืออาชีพให้กับบุคลากร สำหรับการบริหารจัดการในภาพรวมของประเทศไทย ควรเพิ่มการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยอาจใช้กลไกความร่วมมือรัฐและเอกชน (Public private partnership) หรือกลไกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยมีหลายหน่วยงานที่พร้อมและสามารถสนับสนุนช่วยเหลือกิจการ CBT เพื่อให้ดำเนินการคล้ายกับ (Destination Management Organization; DMOs) อย่างครบวงจร นำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาชุมชน การอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามที่ชุมชนต้องการให้เกิดขึ้นได้

Abstract

The objective of this research study aims to study the appropriate model of management scheme to improve community-based tourism industry more efficiently. It is considered accelerating national economic growth at the grassroots or community level. To some extent, the grass root economic growth is one of the United Nation Sustainable Development Goals. The study includes lessons learned of two cases study namely North Andaman Network Foundation (area of development: Ranong, Phang-nga, Krabi, and Surathani) and Thai LocalistA (area of development: Mae Hong Sorn). The research methodology included data collection from questionnaires, indepth-interview, brainstorming ideas from stakeholders related to community-based tourism. The findings of the study reveal that community-based tourism has played essential roles of the achievement in economic development which resonated within the strengths of community development; moreover, the cases exemplifies strong awareness among the community people of their community cultural and natural resource conservation. To some extent, cultural and environmental management by community people have not yet been satisfied at the level that the community people expected even though there is strong awareness of the conservation. The two areas of the case studies represent their sensitivity to cultural identity damages and risks amid the rapid shift from the calling toward global development while it is high hope that cultural and natural conservation will attract more tourists. Lastly the study introduces an appropriate management scheme for community-based tourism for Thailand by employing the existing potential organizations with the public-private partnership support. It is recommended to establish the coordinating body or organization to work jointly and efficiently with local administration, research academia, and community network. This coordinating organization of which roles and responsibilities are similar to roles and responsibilities of a destination management organization-DMO. This organization will be able to provide strong support the community to achieve their cultural and environmental conservation at their satisfaction level